

פרוטוקול מס' 212

מישיבת ועדת הכלכלה
יום ד', ט"ז בתמוז תשל"ו - 14.7.76
בשעה 8.30 בבוקר

נ כ ח ו:

חברי הוועדה: י. הורביץ - היו"ר
א. אבטני
פ. גרופר
מ. דרובלס
י. יודין (דרוג'צקי)
ע. הדר (הורביץ)
י. כהן
א. לבני
י. מודעי
א.ל. אליאב
ד. קורן

מוזמנים: ש. דר-זיו - היועץ המשפטי, משרד החקלאות
י. ברגר - היועץ לענייני המועצות לשיווק,
משרד החקלאות

יועץ כלכלי: ד. לב

מזכיר הוועדה: י.פ. פלכסר

רשמה: לאה צ'סנר

סדר-היום: א. סדרי עבודתה של הוועדה לקראת פגרת הקיץ

ב. מסקנות ועדת הכלכלה בענין מפגשי כבישים
ומסילות ברזל - גשרים ומחסומים
הצעת חה"כ דוד קורן

ג. מסקנות ועדת הכלכלה בענין החכרת אדמות חקלאיות
בעמק יזרעאל על-ידי מינהל מקרקעי ישראל
הצעת חה"כ י. כהן

ד. אישור העלאת שיעור האגרה למתן שירותים על-ידי
המועצה לענף הלול

א. סדרי עבודתה של הוועדה לקראת פגרת הקיץהיו"ר י. הרוביץ:

פנתח את הישיבה.

פ. גרופר:

הייתי מבקש לדעת מדוע נדחתה קבלת המסקנות בנושא של נישול הבידואים מאדמות בנגב. היו"ר הבטיח, כי המסקנות יובאו לאישור מליאת הוועדה תוך שבוע-שבועיים, ומאז עברו שבועות רבים. לדעתי רצוי להניח מסקנות אלה על שלחן הכנסת לפני פגרת הקיץ. באתי בדברים עם פקידים בכירים במינהל מקרקעי ישראל, המטפלים בנושא זה, ולדעתם מבחינת לאומיות יש פגיעה בהקפאת המסקנות. הם לא יכלו להביע דעה מה המצב מבחינה פוליטית.

אני מבקש בשבוע הבא להעמיד את הנושא על סדר היום של הוועדה, כדי שהמסקנות יאושרו, ונראה לי שהן תאושרנה פה אחד.

היו"ר י. הרוביץ:

בענין זה פנה אלי ואל הה"כ לבני עוזר ראש הממשלה, וביקש בשם ראש הממשלה לעכב את קבלת המסקנות בנושא זה לזמן מה. אחד הטעמים שלו לכך, כיוון שהוא שמע שאנחנו לא רק מאמצים את ההצעות, אלא מצביעים על כך שהיתה נדיבות מופרזת במידה מסויימת, והבידואים מחכים שיתנו להם את כל האדמות בנגב. כרגע יש בזה משום יציאת שמן על המדורה. חשבנו תחילה, כי הוועדה הבין משרדית תביא בפנינו החלטה משלה. הסתבר שאין זה כך, וההחלטה היא בידינו. ראש הממשלה ביקש ארכה, בודינו להענות או לא להענות לבקשתו.

י. כהן:

קבלת המסקנות כבר נדחתה שלושה שבועות, ואנשי מינהל מקרקעי ישראל טוענים שכל נסיון לדחות את פתרון הבעיה כפי שהם הציעו גורם נזק בל יסוער.

היו"ר י. הרוביץ:

השאלה היא אם לנו כחברי כנסת יש ענין עכשיו להעלות נושא זה.

י. כהן:

מתי כן? הכנסת יוצאת לפגרת הקיץ בעוד שבועיים.

ע. הדר (הורביץ):

כל הכבוד לאנשי מינהל מקרקעי ישראל, אבל נושא זה בכל זאת כרוך בשאלות של מדיניות. זכותך לכבוד במדיניות הממשלה, בשביל זה אתה יושב בכנסת. אבל אם אתה לא כופר במדיניות הממשלה אלא מסתמך על טענות אנשי מינהל מקרקעי ישראל, זו לא יכולה להיות טענה לקבלת המסקנות. אולי צריך לקיים דיון חוזר עם ראש הממשלה כדי לבדוק אם הסיבות לבקשת הדחייה עדיין קיימות.

פ. גרופר:

אני חושב שהממשלה עושה סגירות גדולות בשטח זה, וזה לא ענין של אנשי המינהל. אני כחבר כנסת חושב שזו מדיניות פסולה, והדבר הזה יעלה לעם ישראל מיליארדי לירות.

אני מבקש להעמיד את הנושא לדיון בשבוע הבא ולהזמין את ראש הממשלה, כדי שישכנע אותנו בנימוקיו שאכן צריך לדחות קבלת המסקנות.

ע. הדר (הורביץ):

צריך להזמין את נציג ראש הממשלה, כדי להביא בפניו את מסקנות הוועדה, אשר נתקבלו ברוב מכריע. יש ענין לבדוק אם הגיע זמן ההכרעה בנושא זה או לא, לאחר הארכה שביקש ראש הממשלה.

א. אליאב:

איני יודע את הפרטים, אבל לאור מה ששמעתי כאן, אני סבור שאסור להחפז. איני יודע מה הציעו אנשי מינהל מקרקעי ישראל, אבל ברור שאסור לעשות צעד חפז שאחר-כך יעמיד את הממשלה וגם את כולנו בפני בעיה שלא נדע איך לצאת ממנה. בענין זה צריך להיות תיאום הדוק עם הממשלה, כדי למנוע נזק.

א. אליאב:

אני מצטרף לבקשה שיוזמן נציג מוסמך מטעם ראש הממשלה, אשר יסביר את הסיבות לבקשת הארכה.

היו"ר הורביץ:
אני חושב שהוועדה שלנו עוד לא נתקלה בבטייה כל-כך רגישה כמו נושא זה של אדמות הפידואים בנגב. ההיקף הוא גדול, הוויכוח איננו על 6000 דונם או 60,000 דונם, אלא על שטחים עצומים וטכומי כסף גדולים מאד. הממשלה הציעה מעל למיליארד לירות. מה שלא יציעו לא יספיק. האמת היא ששמחתי שרוב הוועדה התאחד סביב המסקנות.

נסכם שביום שלישי הבא נזמין את ראש הממשלה או נציג מטעמו, ונדון אם לסכם את המסקנות או לא.

י. מודעי:
הוועדה הזאת מופקדת למעשה על חמישה משרדי ממשלה, ואני מבקש לקבל מיו"ר הוועדה או מהמזכיר רשימה של חלוקת הזמן המוקדש לכל אחד מהנושאים של המשרדים האלה. צר לי להגיד שבהרבה מקרים יפועלים נושאים של משרד אחד, ומתעלמים מנושאים של המשרדים האחרים. אנחנו מרבים לדון בנושאים חקלאיים ופזניחים נושאים אחרים. היה טוב אילו הוועדה היתה משכילה לחלק את זמנה באופן פרופורציונלי לגובה התקציב של כל משרד שנושא במסגרת הוועדה הזאת.

לדוגמה, מליאת הכנסת העבירה אלינו לדיון את בעיית הרשות לאילת ולערבה; והוועדה לא דנה בה. הועבר אלינו הנושא של מחיר הדירות לזוגות צעירים, לא היה דיון, ואני הסרתי את הנושא מסדר היום, כדי שלא ישאר בו שנה שלמה.

אני רואה בזה עיוות של עבודתה של ועדה של הכנסת, ונסיון לבלום התבטאות ולהעביר אותם לציונות המתאימים. אין כאן שאלה של חקלאות שלכם או שלנו, אבל ועדה זו ממונה על כל הנושאים הכלכליים, ולא רק החקלאות. יש נושאים רבים בתחום משרד המסחר והתעשייה שעל הוועדה הזאת לדון בהם.

היו"ר י. הורביץ:
נכון שיש פיגור רב בדיון בהצעות לסדר היום, שהועלו או ביוזמת חברי הוועדה, או הועברו אלינו מטעם המליאה. צריך להחליט אם נוכל לקיים יותר משלוש ישיבות בשבוע.

בענין אילת והערבה רצינו להעביר הצעת חוק, כדי לתת יותר שיניים לטיפול בבעיות של אילת. לכן הקימונו ועדת משנה בראשותך, שיכולה להזמין לדיון את כל מי שהיא מוצאת לנכון, ולהביא את המלצותיה בפני מליאת הוועדה.

אתה בעצמך העלית בוועדה את הפחיאקט הכי חשוב שיטנו עכשיו בארץ לגבי חברת החשמל, הזמנו אנשים לדיון, ואתה הלכת באמצע הדיון.

י. מודעי:
אני יכול לקבל זאת כתשובה לפנייה שלי. אני משתתף בדיונים ברוב הנושאים. היה מקרה דחוף שהייתי נאלץ ללכת.

היו"ר י. הורביץ:
אתה טוען נגד הנושאים החקלאיים, אלה הנושאים המועברים אלינו על-ידי מליאת הכנסת. ענייני שיכון שייכים לוועדת העבודה.

י. מודעי:
אני מוכן להעלות נושאים תעשייתיים לדיון בוועדה.

היו"ר י. הורביץ:
אנחנו דנו בניסוח שלך לגבי הבטייה של בשר קפוא. יש לעתים בעיות דחופות שחובה לדון בהן.

מ. דרובלס:
היות ואנחנו מתקרבים לפגרת הקיץ ברצוני להזכיר, כי לפני שנה קיבלה הוועדה מסקנות בקשר ליבניאל, ובקשה ששר החקלאות יבוא תוך 90 יום לדווח לוועדה על ביצוע המסקנות. מאז עברה שנה ועד עכשיו לא שמענו על ביצוע המסקנות. אני מבקש להזמין את שר החקלאות לדיון.

מ. דרובלס:

בוועדה עוד לפני פגרת הקיץ. אין זה מכובד שוועדה של הכנסת המליץ המלצות, ושר החקלאות לא ידווח לה על ביצוען. פעמיים החלטנו להזמין את שר החקלאות והוא לא הופיע. אני מצטער שאנחנו עוברים על דברים כאלה לסדר היום.

בקשר לשתולה גם כן הגשנו המלצות, וכנראה ששר החקלאות אינו יכול לבצע אותן. גם כאן ביקשנו דיווח תוך פרק זמן מסויים והדבר לא נתקיים.

אני מבקש להחליט להזמין את שר החקלאות לוועדה כדי לדון בשני נושאים אלה, ובנושאים אחרים שהעליתי לפני כחצי שנה.

י.פ. פלכסר: מנכ"ל משרד החקלאות, מר איילנד, הודיע שהוא מוכן לבוא לוועדה לדיון בכל הנושאים שהועלו כאן, אך

מבחינת הוועדה הדבר לא הסתדר.

היו"ר י. הורביץ: לדעתי יש פיגור בדיון בנושאים לא דוקא בגלל העדיפות לנושאים חקלאיים, אין איזון אצלנו בדיונים. נסכם, ששר החקלאות יוזמן לישיבת הוועדה. אני מצדן שנקיים ישיבות הוועדה גם בפגרה.

מ. דרובלס: עם כל הכבוד למנכ"ל משרד החקלאות, אני מציע לעמוד על כך ששר החקלאות יבוא לדיון בוועדה.

פ. גרופר: אני מציע לדון עם השר על התכנון הכלכלי ביהודה ובשומרון, שגם כן הועבר אלינו על-ידי מליאת הכנסת.

י. כהן: אני מבקש שייקבע נוהל, כי אחרי שהוועדה מגישה המלצות, המשרד ידווח אם הוא פעל בנידון. מותר בעיניי זה להזכיר פעם שניה ושלישית, כדי שגדע אם בכלל מתייחסים להמלצות שלנו.

היו"ר י. הורביץ: מוסכם כי עם תום פרק הזמן שקבענו במסקנות נפנה ונדרוש דיווח על ביצוען.

ע. הדר (הורביץ): הבעיה היא שנושאים אשר מעלים חברי הוועדה דוחקים לעתים קרובות נושאים שהועברו אלינו על-ידי המליאה. אני מציע בקשר למצב בלוד, שהוועדה תרד ללוד ביום רביעי עם סיום ישיבת הכנסת לשלוש-ארבע שעות, מבלי להודיע להם על כך מראש.

ההצעה נתקבלה

היו"ר י. הורביץ: קיבלנו הזמנה מטעם התאחדות בתאי המלון לסיור בגליל עם הנשים, בעדן נצטרך לשלם את ההוצאות. הסיור יכול ביקור בצפת, עכו, חיפה, החרמון, ים-כנרת וכו'. אני מוכן לקיים סיור זה בתנאי שישתתפו לפחות ששה-שבעה חברים. נחליט על תאריך הסיור בהתאם לכת.

ב. מסקנות הוועדה בענין מפגשי כבישים ומסילות ברזל - גשרים ומחסומים

ד. קורן: אני מציע להוסיף סעיף ל', שהוועדה מבקשת לדווח לה על ביצוע המסקנות, לאחר פרק זמן מסויים. רק אז יש ערך למסקנות שלנו. אנחנו צריכים לדרוש זאת במכתב הלווי להעגרת המסקנות.

א. אליאב: אולי היה רצוי להכניס בגוף המסקנות, שהאחריות לביצוען היא על משרד ממשלת מסויים, ולא דרישה כללית מהממשלה

לבצע את המסקנות.

היו"ר י. הורביץ: אנחנו רואים את משרד התחבורה אחראי לביצוע המסקנות האלה, וצריך לכתוב את המסקנות. אני רואה שיש הסכמה כללית להניח את המסקנות על שלחן הכנסת.

ההצעה נתקבלה

ד. קורן: ברצוני להודות על היעילות בדיון במסקנות אלה. אני מצטער שלא היתה אותה יעילות בדיון בשאלה של הקמת מועצת הטבק. אנחנו עושים עוול למדינת ישראל שאיננו מטפלים בבעיות חיוניות לאוכלוסייה הערבית.

ה ו ח ל ט - להניח את מסקנות הוועדה בענין מפגשי כבישים ומסילות ברזל - גשרים ומחסומים - עם התיקונים שהוצעו לעיל - על שלחן הכנסת.

ג. מסקנות הוועדה בענין החכרת אדמות חקלאיות בעמק יזרעאל על-ידי מינהל מקרקעי ישראל

היו"ר י. הורביץ: אני מתנגד לסיפא של סעיף 4.

ה ו ח ל ט: למחוק את הסיפא בסעיף 4, ובמקום "תנאי החכירה" לכתוב: תנאי החכרתה.

סעיף 5

י. כהן: הכוונה היתה שאדמה חקלאית תוחכר אך ורק לחקלאיים שיושבים באותו איזור. מי שאינו יושב על נחלתו לא צריך להחכיר לו מעבר ליחידה שנקבעה כנחלה חקלאית באותו איזור.

מ. דרובלס: אני מקבל את הערת ח"כ כהן, כי חקלאי שאינו מתגורר באותו איזור לא יקבל מעל למשבצת החקלאית שנקבעה לאותו איזור. אבל ישנם ישובים בהר שאין להם מספיק אדמה לעיבוד חקלאי, והם מבקשים לקבל תוספת אדמה בשפלה למטעים או עיבודים אחרים. הכל משתנה בהתאם לטיב הקרקע שיש לישוב במקום יישובו, וכן כמות המים וכדומה. אם ישוב מסויים מתוכנן ל-100 יחידות צריך לכל יחידה לתת 40 או 60 דונם. לדעתי יש לתקן את סעיף 5, כי אין הכוונה לתת חלקות גדולות לפרטים כדי שיוכלו להחכיר אותן.

א. ליובה: אנחנו קוראים לזה יחידת משק משפחתית כפי שנקבעה על-ידי המינהל באותו איזור.

י. כהן: לזה הכוונה.

היו"ר י. הורביץ: ישנם שטחים בנגב שרוצים להחכיר אותם ויש קובעים יחידה של 30 או 40 דונם, ובמקומות שם אין מים מחכירים את השטח לפלחה. אם יקבעו שאסור לתת מעל ל-60 דונם בכל מקרה, הרי מבחינה מעשית לא יהיו אנשים מאיזורים אחרים בארץ שירצו לחכור חלקה קטנה כל כך. אדם מעפולה או מרעננה לא יחכור קרקע בנגב אם לא יתנו לו לפחות 6000 דונם ולא 60. כאן כופים על מינהל מקרקעי ישראל לא להחכיר לאדם אחד משבצת חקלאית שעולה על 40 או 60 דונם. לדעתי לא יהיו קופצים על זה. יחידות קטנות כאלה יכולים לחכור רק הישובים באיזור. בשביל 600 דונם אדם יהיה מוכן לנסוע מרחק גדול יותר. פ. גרופר: אני מצטרף להערת היו"ר, כי כל יחידת קרקע מתוכננת גם בהתחשב עם כמות המים שיכולים לקבל; ובמקרה זה צריך יהיה לקשור זאת עם גידול מסויים. אסור לסגור את זה באופן החלטי.

י. כהן:

זו אחת הנקודות המרכזיות והעקרוניות שהתלבטנו בה. הבעיה היא שישנם אנשים פרטיים, שאינם חקלאיים, אשר מסיבות שונות, שבחלקן קשורות בשחיתות ובקשרים פוליטיים, קיבלו מאות אלפי דונם לעיבוד חקלאי, בו בזמן שלחקלאי הבודד ניתנה רק יחידת הקרקע הכלולה בתכנון. אם יש חלקה שהמינהל אינו מצליח לחלק אותה למספרים, כמו בנגב למשל, ולא באיזור הביצות, ולא יכולים להחכיר אותן לבודדים, כאן הפתח המסוכן ביותר למסירת השטחים, כי לא יכולים להשאיר אותם ללא פתרון. הבעיות הקשות ביותר שבהן נתקל המינהל בשנים האחרונות קשורות דוקא באנשים גדולים שנמסרו לפרטים או לגופים. לכן המגמה היא להגיע לכך, שלא יחזירו לאדם מעבר ליחידת המשק הקבועה לאותו איזור. כך תהיה אפשרות לקחת מהקיבוצים, או מהמושבי הבודד או מהקבוצים ולמסור את הקרקע למתיישבים כדי להקים באותו שטח ישוב נוסף.

מ. דרובלס:

אני מציע למחוק את סעיף 5, כי למעשה בסעיף 4 אנחנו מדברים על קביעת כללים לזכויות בקרקע.

היו"ר י. הורביץ:

למרות שהצעתו של חה"כ כהן דיברה על החכרת אדמות בעמק יזרעאל, אנחנו כללנו בדיון גם את בעיית החכרת האדמות בנגב, כי שם יש שטחים גדולים שאין למינהל כל שליטה עליהם. שם יש אדמות מוחכרות לקיבוצים או לאפנדים יהודים או ערביים. לפי ההמלצה הזאת המינהל לא יוכל להחכיר לחקלאי בודד יחידת קרקע כפי שמותר לו להחכיר. אז האדמה תימסר ליושבים הסמוכים באיזור, שהם גם כן במרחק של 20 או 25 ק"מ. אני מצטרף להצעתו של חה"כ דרובלס, שהמינהל יגיד לנו מה הם הקריטריונים לחלוקת הקרקע, שבהם הם יכולים לעמוד מבלי לחרוג מהם.

סעיף 6 עלינו לקיים דיון רחב יותר, כי אם מדובר על

הגדלת מספר יחידות המשק באותו ישוב כדי לאפשר קליטתם של בני המתיישבים, זה בניגוד להצעה שלא לתת שטח קרקע מעל לשטח המתוכנן.

י. כהן:

השאלה היתה לגבי מאות אלפי דונם קרקע בסביבות היישובים הקיימים שהוחכרו לאחרים ולא עובדו על-ידי הישובים עצמם. באותם הישובים אפשר בקלות להגדיל את הישוב ולמסור את הקרקע למתיישבים כדי להגדיל את יחידות המשק.

ע. הדר (הורביץ):

בסעיפים הראשונים של ההמלצות נאמר, כי הוועדה רואה בדאגה החכרת קרקעות לאנשים וגופים לא לפי קריטריונים מקובלים, ואנחנו תובעים לקבוע קריטריונים לפי המסגרת שהתייחסנו אליה. אינני בטוח שכל חברת אדמה יש להוסיף למשקים הקיימים. במידה שהאדמה פנויה באופן קבוע אפשר להגדיל את מספר המתיישבים עליה. הכוונה בתוספת קרקע היא לאותם הישובים שאין להם מספיק קרקע, ואין להם מספיק מקורות פרנסה, אז הם זקוקים לעתודה של אדמה. במידה ויש צורך להשלים את יחידת הקרקע, ואין ויכוח; במידה ואפשר להוסיף מתיישבים, גם כן אין ויכוח. השאלה היא במקרה שיש משבצת של אלף דונם. איני בטוח שהגירסה של חה"כ כהן, שאין להחכיר יחידת קרקע מעל 60 דונם, היא נכונה.

אני מציע למחוק את סעיף 5, ובסעיף 6 להוסיף, שיש

לדאוג למתיישבים נוספים, ולא לחלק את האדמה ליושבים בסביבה.

א. לבני:

אני מצטרף להצעה למחוק את סעיף 5. הכוונה לקבוע

כללים של שוויון-הזדמנויות, אבל אם בא זוג צעיר

וזוג עם 6 ילדים, אי אפשר לנתן אותה יחידת קרקע לשתי המשפחות. ייתכן שבגלל החששות שיש לאנשי מינהל מקרקעי ישראל לא יחזירו את האדמה לאף אחד, אז תשאר אדמת בור, בה בשעה שישנם אנשים שיכולים לעבד אותה. מה שיש בסעיף 6 בא למנוע את המקרים שחה"כ כהן דיבר עליהם.

ה ו ח ל ט - למחוק את סעיף 5

סעיף 6

מ. דרובליץ: המינהל אינו קובע את התכנון ואינו מוסיף יחידות חקלאיות. המרכז לתכנון מציע את התכנון והמינהל פועל בהתאם לכך. אנחנו צריכים להפנות את המלצותינו למשרד החקלאות ולא למינהל מקרקעי ישראל.

י. כהן: נכון שאם התכנון קובע המרכז לתכנון, אבל בבעיות אלה מטפל המינהל, ואנחנו פונים אליו בהמלצה לפתור בעיות אלה, כי מאמציו של המינהל הם לרכז את הקרקע. נתקלנו בעובדה שמשרד החקלאות יחד עם הסוכנות היהודית החליטו לפני 3 שנים להקים ישוב מסויים, ולמינהל הייתה מלחמה קשה עם הקיבוצים בסביבה שהיו צריכים לקחת מהם קרקע. זה התפוצץ של המינהל. אפשר להפריד את זה מגודל המשבצת או השלמתה על ידי המינהל לתכנון חקלאי, במקומות שמינהל התכנון המליץ להגדיל את החלקה קוראים למינהל המקרקעין לבצע זאת.

היו"ר י. הרביץ: איני בא לערער על התכנית ההתיישבותית כפי שהיא קיימת היום, כי אין זה תכליתי. אבל השאלה היא איך ליישב את אלה שנפלטו מהמושבים מסיבות אלה או אחרות? יש מקומות שבהן יחידות הקרקע הן קטנות מדי ואז הבנים מחפשים ציודות חוץ בתוך המושב או מחוצה לו, וכך הליכונים את המושב למקום שרק מתגוררים בו. התכנון החקלאי אינו יכול לקבוע, כי קשה לדעת אם משבצת של 30 - 40 דונם או דו-משבצת של 60 - 80 דונם עונה על הצרכים. פעם רצו לפזר את האוכלוסיה עד כמה שאפשר וקבעו יחידות קרקע גדולות יותר. היום, כאשר הארץ היא מאוכלסת כפי שהיא מאוכלסת, איני יודע אם אפשר לקבוע יחידות משק גדולה יותר, כאשר מחיר החלב ומחיר הביצים נקבע לפי המשק הקטן יותר. על זה היה רצוי לקיים שיחה לאו דווקא עם החקלאים, אלא עם כל הגורמים הצוגעים בדבר. לפי ההצעה שלפנינו יוצא שאסור לתת תוספת קרקע, כי הגיעו לכמות שנקבעה לפי התכנון. הייתי מציע לא לקבוע זאת במסגרות שלנו. איננו יכולים לתקן היום את כל העיוותים הקיימים, אבל לא הייתי מציע שבשום מקרה אסור לתת תוספת קרקע.

א. לבני: המצב הוא שדנו על הבעיה כיצד למנוע החכרת קרקעות לאנשים מיוחסים, ועכשיו אנחנו דנים בכל נושא

ההתיישבות בארץ.

ע. הדר (הרביץ): אני מציע לא להכנס לזה, ולכן אני מציע למחוק סעיף 6.

א. אליאב: אני מציע למחוק סעיף 6 גם כן, כי זה ענין מסובך,

ואי-אפשר להכנס כאן לפרטים. יש בעיה של חוות

חקלאיות וכדומה.

י. כהן: אתה אומר שאם יש לאדם פרנסה מטפחת מיחידת קרקע אין הצדקה שלא יוסיפו באותו איזור עוד משקים. עובדה היא שבסביבות תל-עדשים וסביבתיה הוסיפו מאות דונמים לקיבוצים הקיימים. אבל במקומות שאין יחידת קרקע לקיום המתיישב, לא לקחת את הדונמים שניתנו לקיבוצים באיזור הדרום למשל?

א. לבני: מדובר על כך שמינהל מקרקעי ישראל לא יחכיר שטחי קרקע גדולים ליחידים. זה עיקר ההצעה.

ע. הדר (הרביץ): אין זה מתפקידנו לקבוע מה יהיה דין 1000 דונם אדמה שניתנו לקיבוצ מסויים. יכולים להציע הצעה על חלוקת

יחידות הקרקע בארץ.

היו"ר י. הרביץ: זה לא שייך לנושא ההצעה לסדר היום. אני מציע לקיים כאן דיון על התכנון החקלאי בארץ.

ס י כ ו ם :

למחוק סעיפים 5 ו-6, ולהפוך את סעיף 7 לסעיף 5.

להניח את המלצות הוועדה עם התיקונים המוצעים, על שלחן הכנסת.

ד. אישור העלאת שיעור האגרה למתן שירותים על-ידי מועצת הלול

י. ברגר:

אנחנו מבקשים מוועדת הכלכלה לאשר את העלאת האגרה, שהיא עכשיו 2.5 אגורות לכל קילוגרם עוף חי, החל מה-1 באוגוסט ל-3.5 אגורות לכל ק"ג. מדובר בתוספת של 1 אגורה, והבעיה היא שההעלאה יכולה להכנס לתוקף רק אחרי הפרסום ב"רשומות". על כן יש צורך בהחלטת הוועדה.

היו"ר י. הורביץ:

אנחנו מבקשים בהזדמנות זו לשמוע אינפורמציה מלאה מנציגי מועצת הלול על המצב המשחטות. ולפני שנקבל אינפורמציה מלאה לא נוכל לאשר את העלאת האגרה.

מ. דרובלס:

אני מצטער לקבוע שמועצת הלול החליטה על העלאת האגרה מבלי להתייעץ עם החקלאים. שאינם מיוצגים במועצת הלול. לא נוכל לאשר העלאת האגרה לפני שנוכל לברר מה היה במועצת הלול, לאור הפרסומים שהיו בעתונות זה לא בצד. אם כל החקלאים ישבו בוועדה הפועל של מועצת הלול לא נצטרך לדון על זה כאן.

י. ברגר:

בהנהלה יושבים גם נציגי המשקים של חרות.

מ. דרובלס:

הם מגדלים 4% מתוצרת הלול ואינם יושבים בוועד הפועל, בגלל דברים שאתם קובעים. לכן אין ברירה אחרת אלא להעלות את הנושא בוועדת הכלכלה של הכנסת במקום בוועד הפועל של מועצת הלול, אם כי זה לא יעיל ביותר.

י. ברגר:

אנחנו מדברים עכשיו על העלאת האגרה באגורה אחת, שפירושה 120,000 ל"י לחודש, כי אנחנו הגענו עכשיו ל-12,000 עופות חיים שנשחטים בחודש אחד. הכסף הזה דרוש לתשלום המשכורות של 20 רופאים ו-35 מקחים במשחטות השונות. התקציב שלהן בשנת 1976/77 הוא למעלה מ-5 מליון ל"י, וזה כולל משכורות הוצאות רכב, אש"ל ותנאים סוציאליים. כל יום שעובר ולא גובים את האגורה הנוספת מביאה לגרעון ולחוסר כיסוי בתחילה. אחר כך ידרשו מהממשלה לשלם את הגרעון הזה. האופות השחוטות הנמכרות היום אולתם על 50% מכלל העופות הנמכרות בארץ, וזה מגיע קרוב ל-60%. ניש לכך כמה סיבות ראשית, הציבור לאט לאט מתרגל לצניזת עוף יותר נקי ויותר מסודר. עקרת הבית מקבלת עוף נקי ומזין ואינה צריכה לשלל בו הרבה. שנית, סיבה שבשום אופן אי-אפשר להתעלם ממנה, שהממשלה מסבסדת את העוף הזה, וזאת מתוך שתי מגמות: א) לעודד את הצריכה של העופות האלה על מנת שבמשך הזמן כל העופות בארץ יגיעו לשוק רק באמצעות המשחטות. עוף שנשחט ולא נמכר שמים אותו בבית קירור. ליד כל משחטה יש לנו בית קירור מתאים.

היו"ר י. הורביץ:

לאיזה סכום מגיעה הסובסידיה?

י. ברגר:

הסובסידיה היא כפולה: גותנים סובסידיה של -2. לכל עוף חי, לאור העודפים שנוצרו בעופות בזמן האחרון. אני מבין שהוועדה שמעה על כך פדטים בישיבתה אתמול. הממשלה הוסיפה -2 לכל העופות גם החיים וגם השחוטות. נוסף לזה כל עוף שעובר את הטיפול במשחטות יש לו סובסידיה של -4 ל"י במוצע, זה שונה לפי גודל העוף. סך הכל הסובסידיה הוא בגבולות של -6 או -7 ל"י לקילו.

מ. דרובלס:
אני מתפלא במקצת על כך שמשרד החקלאות מגיש לנו כאן הצעה של העלאת אגרת השירותים ב-1 אגורה, שמסתכמת בסכום של 120,000 ל"ל לחודש, ונכון שבמסגרת תקציב של למעלה מ-1 מיליארד ל"ל זה לא הרבה - ובכל זאת לא מנב"ל משרד החקלאות ולא יו"ר מועצת הלול מצאו לנכון לבוא לוועדה ולהסביר את הבעיות. עם כל הכבוד, מר ברגר אינו יכול לדעת את הבעיות הפנימיות של הנוהלים במשחטות. אם מועצת הלול דורשת הגדלת האגרה היא צריכה להסביר את הדרישה לוועדת הכלכלה.

בהזדמנות זו אני מבקש לשמוע גם פרטים על מה שהיה בעתונות לגבי אי-סדרים במועצת הלול, לפני שאנחנו מוסיפים לה 120,000 ל"ל לתקציב החודשי.

מועצת הלול מורכבת מנציגי הסקטורים השונים בחקלאות, אבל כאן החליטו על מפתח מסויים והגבילו את מספר חברי הוועד הפועל. יש לנציגים השונים אינטרס להשתתף בדיוני הוועד הפועל אשר קובע כללי התנהגות עבורם. אך נציגים אלה אינם חברי בוועד הפועל, כי מועצת הלול הממונה על דברים אלה קובעת מיכסות, והיא קובעת גם מיכסות לאלה שאינם מיוצגים בה.

לכן אני מבקש, כי לפני שנאשר את האגרה, נקבל אינפורמציה על הקריטריונים לפיהם נקבעים האנשים שיושבים בוועד הפועל של מועצת הלול, ומדוע כמה גופים שיש להם אינטרס חזק במגדלים אינם יושבים בוועד הפועל.

כן אני מבקש שנקבל אינפורמציה על המשחטות על הסובסידיות ואיך כל העניין הזה פועל.

מה הם אי-הסדרים שהיו במועצת הלול, בקשר לידיעות שהיו בעתונות. אני מציע להמשיך בדיון הזה בישיבה הבאה, כי חלק מחברי הוועדה מוזמנים בשעה 10.15 לעצרת הסוכנות.

י. כהן:
הנושא הזה למעשה נדון כבר בוועדה לפני כמה חדשים, ואז ביקשנו לבדוק את כל הנושא של הפיקוח הוטרינרי וביקשנו לקבל את התקציב ואת המאזן, מצבת כוח האדם וכו'. עשינו אז עבודה די רצינית לפני שאישרנו העלאת האגרה.

עכשיו בקשר עם הבקשה להעלאת נוספת של האגרה מבקשים לדון על המצב במשחטות, במועצת הלול וכו'. אני מציע ליו"ר לקבוע ישיבה אליה יוזמנו כל הגורמים הנוגעים בדבר, גם בקשר למדיניות החדשה שנקבעה על ידי משרד המסחר והתעשייה בקשר לגביית אגרות. לנושא זה צריך להזמין גם נציגי משרד החקלאות.

ש. דר-זיו:
יש לנו בעיה שאיננו יכולים להתגבר עליה, אם נאחר את מועד אישור העלאת האגרה. יש לנו הוראה מפורשת מאת היועץ המשפטי לממשלה שלא להזדקק לאישורים לאגרות רטרואקטיבית. יוצא שמסיבות לגיטימיות נאחר את המועד, ואחר כך כאשר האגרה תאושר לא נוכל לעשות מאומה לגבי גבייתה רטרואקטיבית.

י. כהן:
אם נשוכנע שהאגרה כפי שהיא קיימת אינה מספקת ונאשר העלאתה.

ש. דר-זיו:
השאלה היא האם אי-אפשר להפריד את הדיונים. יש כאן שני תאריכים שנקבעו בזמן הדיון הקודם על העלאת האגרה, האחד הוא ה-1.8 והשני הוא ינואר 1977. אני מבקש לאשר את התאריכים להעלאת האגרה ללא קשר לדיון הכולל.

היו"ר י. הורביץ:

אנחנו לא נכנסים עכשיו לדיון. הייתה הצעה לסדר, ואנחנו נקיים את הדיון בהשתתפות הגורמים הנוגעים

בדבר.

א. לבני:

אני מצטרף להצעתו של חה"כ כהן. במשך 3 שנים שאני חבר ועדת הכלכלה לא דאינו אף פעם מאזן ותכנית פעולה של מועצת ענף הלול. קראנו בעתונות ש-34 איש ממועצת הלול נסעו במשלחת לארה"ב. הייתי רוצה שנבדוק על מה הם מוציאים את הכסף.

ע. הדר (הורביץ):

דבר זה מתחלק לשנים. בזמנו באו אלינו נציגי משרד החקלאות וביקשו העלאת האגרה, שנראתה לנו קיצונית, ואחרי שהם הגישו הצעה מתוקנת זה אושר. עכשיו למרות האינפלציה צריך בכל-זאת לאפשר להם לקיים את הענף הזה. גם לי יש ספיקות לגבי המשחטות, כי אם לא צריך לשחוט כל כך הרבה עופות, אולי לא צריך כל כך הרבה שוחטים ומפקחים, כדי להקטין את הסובסידיה שהיא בהיקף גדול כל כך. זה נושא נכבד שיש לדון בו.

לדעתי חה"כ לבני זכאי לבקש לראות מאזן, לא זו הבעיה. בהזדמנות זו יש לברר כמה בעיות עקרוניות, כגון: היקף השחיטה; היקף השירותים שהמועצה נותנת, האם זה מופרז או לא. אני מציע להזמין לשבוע הבא את נציגי מועצת הלול כדי לבדוק מדוע זה כיום 60% מהעופות. אבל מה שמר דר-זיו מבקש עכשיו זה לאשר העלאת האגרה מה-1.8 כדי שיספיקו לפרסם זאת, ויהיה להם כסף לשלם משכורות; אם לא יאשרו את ההעלאה הם יגמרו את התקציב בגרעון.

הייתי מציע להחליט עכשיו על העלאת האגרה, ויחד עם זאת להעלות את נושא מועצת ענף הלול על שלחן הדיונים. לחילופין, אני מציע לדחות את העלאה רק לשבוע, ואם הדיון לא ייגמר בשבוע הבא, בכל זאת לאשר העלאת האגרה.

י. כהן:

מתי היתה ההעלאה האחרונה של האגרה?

י. ברגר:

ביוני 1975 עד 1 באוגוסט 1976.

מ. דרובלס:

אני מסכים לאשר את העלאת האגרה עכשיו, כל זמן שאין לי הזדמנות, מדוע אנחנו לא משתתפים בוועד הפועל של מועצת ענף הלול. אני מבקש לקבל אינפורמציה איך מורכבים המוסדות של מועצת הלול.

מ. גרופר:

קיבלתי מידע מעוד סקטורים שיושבים במועצה, לא רק תנועת המושבים, ובעשים שם דברים נוראים. לדעתי מוכרחת ועדת הכלכלה של הכנסת למצות גושא זה עד הסוף. מדובר בתקציב שנתי של מליון ל"י. הלנואי וכל הידיעות שהגיעו אלינו לא יהיה להם יסוד. המגמה היא, על-ידי זה שלא מאשרים את האגרה, להביא את כל הגורמים הנוגעים בדבר לדיון בנושא.

אני מציע לדחות את הדבר לשבוע ימים, תוך תקווה שבשבוע הבא נקיים דיון רציני בנושא.

היו"ר י. הורביץ:

אני מסכם שנקיים את הדיון הזה בשבוע הבא.

באותו נושא קיבלתי מכתב מהאיגוד הארצי למסחר בישראל (קורא את המכתב). רציתי להביא ענין זה לידיעתכם. אם נדון בענין המשחטות ייתכן שנזמין גם אותם לדיון. הפתקים של המכתב הזה נשלחו לשר האוצר, לשר החקלאות ולשר המסחר והתעשייה.

הישיבה ננעלה בשעה 10.10